

TAHAP KOMPETENSI BAHASA GURU BAHASA ARAB DI SABK DI MALAYSIA: SATU TINJAUAN LITERATUR

Awatif Abdul Rahman

awatif@kuis.edu.my

Mohd Shafie Zulkifli

Muhammad Hashimee

Mohd Zaquwan Zakaria

*Jabatan Bahasa&Pembangunan Insan
Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor*

Ainon Wazir

Muafah Sayed

*Jabatan Bahasa Arab,
IPG Kampus Pendidikan Islam*

ABSTRAK

Kompetensi boleh ditakrifkan sebagai kemahiran generik, kemahiran asas, kemahiran utama, dan kemahiran personal yang merujuk kepada pengetahuan dan kemahiran serta sikap yang menjadi asas kepada tugas atau prestasi kerja yang dipertanggungjawabkan merentasi semua bidang (Rylatt dan Lohan 1995). Dalam senario pendidikan Malaysia, gelombang pertama Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025, memberi fokus kepada meningkatkan standard profesionalisme guru, iaitu berdasarkan Standard Guru Malaysia (SGM). Dokumen ini disediakan sebagai panduan dan rujukan kepada guru, pendidik guru, agensi dan institusi latihan perguruan dalam usaha untuk melahirkan dan melestarikan guru berkualiti. Terdapat 3 standard utama dalam Standard Guru Malaysia iaitu Standard 1 : Amalan Nilai Profesionalisme Keguruan, Standard 2 : Pengetahuan dan Kefahaman, dan Standard 3 : Kemahiran Pengajaran dan Pembelajaran. Dalam konteks guru Bahasa Arab, kompetensi yang paling penting adalah penguasaan bahasa. Ini selaras dengan aspirasi sistem pendidikan Malaysia, iaitu setiap murid dapat menguasai kemahiran dwibahasa (Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025). Oleh itu, kajian menyeluruh tentang tahap kompetensi guru Bahasa Arab di SABK perlu dijalankan bagi melihat kompetensi sebenar guru-guru Bahasa Arab, khususnya kerana mereka bertanggungjawab melaksanakan

kurikulum baru yang dikenali sebagai Kurikulum Bersepadu Dini (KBD) di SABK seluruh Malaysia.

Kata kunci: *Kompetensi, Guru Bahasa Arab, SABK, Malaysia*

PENGENALAN

Sejarah pembinaan dan pengenalan matapelajaran bahasa Arab di sekolah-sekolah di Malaysia telah melalui beberapa fasa dan peringkat. Sebagaimana perjalanan sejarah kedudukan dan peletakan matapelajaran bahasa Arab di Malaysia. Begitu juga perihai penjenamaan kategori sekolah-sekolah yang menawarkan matapelajaran bahasa Arab samada di peringkat rendah dan menengah. Akta Pendidikan 1996 telah menjelaskan status bahasa Arab di Malaysia sebagai salah satu bahasa asing bersama dengan bahasa Jepun, Jerman, atau Perancis yang boleh ditawarkan di sekolah-sekolah jika didapati munasabah dan praktik untuk berbuat sedemikian (JAPIM, 2002). Kurikulum Bahasa Arab telah digubal secara rasmi mulai 1 Januari 1977, serentak dengan itu pelaksanaan bahasa Arab dan perubahan kurikulum telah berlaku beberapa peringkat bagi memastikan kelestarian dan pengukuhan bahasa Arab di arus pendidikan di Malaysia. Justeru, kronologi bahasa Arab berlaku bermula dari sejarah, pembelajaran tidak rasmi bermula daripada pondok, kemudian diterjemahkan secara rasminya melalui akta pendidikan, pembinaan kurikulum, penawaran bahasa Arab mengikut peringkat pengajian, jelas menunjukkan kesannya adalah kepada dua penerima utama iaitu guru dan pelajar dalam merealisasikan pelaksanaan p&p bahasa Arab. Pengukur kepada keberkesanan sesuatu p&p adalah berdasarkan kompetensi yang diukur terhadap guru berdasarkan antaranya pengetahuan, kemahiran dan kecekapan mengikut piawaian yang ditetapkan.

LATARBELAKANG

Aspirasi kerajaan Malaysia

Kementerian Pendidikan Malaysia melalui laporan awal Pelan Pembangunan Pendidikan 2013-2025 telah menggariskan 11 anjakan utama untuk mentransformasi pendidikan negara antaranya anjakan ke-4 adalah mentransformasi profesion keguruan menjadi profesion pilihan. Intipati daripada anjakan ini diringkaskan seperti berikut;

- i) Bagi memenuhi hasrat melahirkan guru berkualiti, Kementerian juga akan bekerjasama dengan Institut Pendidikan Guru dan KPT untuk memastikan kualiti kurikulum dan pensyarah ditingkatkan.

- ii) Tumpuan ke atas keperluan individu dan latihan berasaskan sekolah membolehkan guru terus meningkatkan tahap kemahiran mereka selaras dengan tahap kecekapan yang jangkakan daripada seseorang guru.
- iii) Pentaksiran akan dilaksanakan dengan menggunakan instrumen penilaian baharu, yang memberitumpuan kepada keupayaan guru menyampaikan pengajaran secara berkesan di dalam dan di luar bilik darjah.
- iv) Guru membimbing satu sama lain, membangunkan dan menyebarkan amalan terbaik, dan sama-sama bertanggungjawab bagi mencapai standard profesional. Kementerian juga akan mempertimbangkan untuk mewujudkan skim pensijilan yang dikaitkan dengan penguasaan kecekapan guru.

KOMPETENSI GURU

Kompetensi menurut Kamus Dewan Edisi Keempat ialah kelayakan, kepimpinan, kesanggupan dan kecekapan dalam melaksanakan sesuatu tugas. Kompetensi merujuk kepada pengetahuan, kemahiran dan ciri-ciri peribadi yang perlu bagi melaksanakan tugas atau tanggungjawab (Mohammed Sani et al. 2015). Kompetensi sering dianggap sebagai piawaian yang menentukan prestasi perkhidmatan seseorang pegawai dalam melaksanakan tugas dan tanggungjawab yang disandang (Mohammed Sani Ibrahim et al, 2015). Pada Disember 2011, Dokumen Standard Guru Malaysia (SGM) dilancarkan sebagai rujukan dan panduan untuk memperkasa dan melestarikan guru berkualiti. SGM telah menggariskan kompetensi profesional perguruan atau piawaian yang patut dicapai guru dan keperluan yang patut disediakan agensi dan institusi latihan perguruan bagi membantu mereka mencapai tahap kompetensi ditetapkan (Unit Perancang Ekonomi, 2010).

PERKEMBANGAN PENDIDIKAN BAHASA ARAB

Pada peringkat permulaan, Bahasa Arab sebagai bahasa perhubungan dan komunikasi melalui hubungan antara pedagang Arab dan masyarakat tempatan. Selepas kedatangan Islam, Bahasa Arab berkembang sebagai bahasa kepada agama Islam iaitu untuk memahami Islam dan menunaikan ibadah. Untuk menjamin kelangsungan peranan dan fungsi Bahasa Arab, bahasa ini telah mendapat tempat di pusat pengajian Islam seperti pondok dan madrasah. Pembelajaran Bahasa Arab tidak berhenti di tahap itu sahaja, bahkan berkembang dan telah diperkenalkan di sekolah-sekolah rendah, menengah dan juga Institut Pengajian Tinggi. Kurikulum Bahasa Arab telah digubal secara rasmi mulai 1 Januari 1977 dengan pengambilan sebelas buah sekolah menengah agama kerajaan negeri daripada pentadbiran Majlis atau Jabatan Agama Islam Negeri (JAPIM, 2002). Selain itu, Kementerian Pelajaran juga turut membina

sekolah-sekolah menengah agama yang baru dan diberi nama Sekolah Menengah Kebangsaan Agama (SMKA). Pada tahun 1981, Bahagian Pendidikan Islam (dulunya JAPIM) telah menyediakan dua Sukatan Pelajaran (SP) Bahasa Arab; satu SP telah digunakan di semua SMKA dan satu lagi digunakan di SBP terpilih. Usaha memantapkan buku teks bahasa Arab dengan menggunakan pendekatan komunikatif telah dimulakan pada tahun 1986. Manakala buku panduan guru untuk buku teks tersebut pula mula ditulis pada tahun 1988. Proses penulisan buku-buku tersebut telah dilakukan di bawah pengawasan pakar-pakar bahasa Arab dari The Islamic Educational, Scientific and Cultural Organization (ISESCO). Pada 12 Jun 1991, Jawatankuasa Kurikulum Pusat (JKP) telah mengubah nama mata pelajaran Bahasa Arab kepada Bahasa Arab Komunikasi (BAK). Selain itu, JKP juga telah meluluskan mata pelajaran baru iaitu Bahasa Arab Tinggi (BAT) untuk dilaksanakan mulai 1992. Program j-QAF dilaksanakan secara berperingkat mulai tahun 2005. Meskipun bahasa Arab dilihat sebagai salah satu dari empat komponen j-QAF, namun ketiga-tiga komponen lain amat menyumbang ke arah pemerolehan bahasa. Senario di atas menunjukkan bahawa pendidikan bahasa Arab di Malaysia bukan sahaja mempunyai sejarah yang panjang dan kukuh berakar umbi di bumi Malaysia, malah ia mempunyai masa depan yang amat cerah dan menyakinkan.

SEKOLAH AGAMA BANTUAN KERAJAAN (SABK)

Sebagai usaha kerajaan untuk membantu dan memperkasakan sekolah-sekolah agama di Malaysia, sesetengah Sekolah Menengah Agama Negeri dan Sekolah Agama Rakyat telah didaftarkan dengan Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) sebagai Sekolah Agama Bantuan Kerajaan (SABK). Rancangan ini pernah dicadangkan pada tahun 2002 oleh YB Menteri Pelajaran, dan dicadangkan semula oleh Jawatankuasa Khas Tan Sri Murad pada Ogos 2004. SABK diwujudkan dengan tujuan untuk mempertingkatkan kualiti pengurusan pentadbiran, pengajaran dan pembelajaran, pengurusan sumber manusia, serta prasarana dan kemudahan. Sekolah-sekolah tersebut ditadbir oleh KPM dan menerima pelbagai kemudahan. Manakala pemilikan tanah dan bangunan serta kurikulum agama negeri masih dikekalkan (JAPIM, 2007).

Secara asasnya, kurikulum yang digunakan di SABK terbahagi kepada dua bentuk, iaitu Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM) dan Kurikulum Bu'uth al-Azhar. Pelaksanaan KBSM di SABK adalah selaras dengan status sekolah tersebut yang berada di bawah pentadbiran KPM manakala pelaksanaan Kurikulum Al-Azhar pula adalah mengambil kira kurikulum asal yang diguna pakai sebelum pertukaran status kepada SABK.

Justeru, setelah meneliti asas-asas kepada teori dan kerangka pembinaan kajian, kajian ini akan mendasari bermula daripada dasar, pengenalan terminologi, perkembangan dan pelaksana yang mendokong keseragaman dapatan yang dapat dibangunkan dan digunapakai ke arah cadangan membina kerangka kompetensi yang relevan dengan bidang pengajaran sejajar dengan Dokumen Standard Guru Malaysia (SGM).

PERNYATAAN MASALAH

Dokumen Standard Guru Malaysia (SGM) adalah sebagai rujukan dan panduan untuk memperkasa dan melestarian guru berkualiti. SGM telah menggariskan kompetensi profesional perguruan atau piawaian yang patut dicapai guru dan keperluan yang patut disediakan agensi dan institusi latihan perguruan bagi membantu mereka mencapai tahap kompetensi ditetapkan (Unit Perancang Ekonomi, 2010). Keutamaan dalam polisi transformasi pendidikan perlu disusun berasaskan persetujuan umum dalam kalangan sarjana bahawa kualiti guru adalah faktor yang paling berkesan dalam kejayaan pelajar. Kajian yang dilakukan oleh (Zamri Ariffin 2014) berfokus kepada kualiti guru bahasa Arab dalam konteks Malaysia dengan menyatakan bahawa sekiranya suatu transformasi dalam pendidikan bahasa Arab hendak dimulakan di Malaysia, maka fokus utama ialah membina dan menyediakan guru yang berkualiti sekaligus mampu mendepani cabaran pendidikan semasa. Namun, sehingga kini garis panduan dan rujukan standard dan seragam bagi mengukur tahap kompetensi guru bahasa Arab secara khusus belum didapati dan dihasilkan mengikut piawaian yang ditetapkan.

Manakala menurut Noorshamshinar et. al(2017); kajian beliau berfokus kepada kompetensi guru bahasa Arab dalam pengajaran dan pembelajaran di sekolah rendah Kementerian Pendidikan Malaysia menegaskan bahawa kompetensi guru merupakan faktor yang penting bagi menjayakan segala matlamat pendidikan yang ditetapkan oleh KPM. Kajian menitikberatkan kompetensi umum dan memfokuskan kepada pembelajaran dan pengajaran bahasa Arab. Untuk menjadi seorang guru bahasa Arab yang berkompoten, guru tersebut perlulah menguasai segala aspek dan ciri-ciripedagogi, kurikulum, penilaian, profesionalisme dan bahasa.

Perbincangan mengenai guru bahasa Arab yang berkualiti (Nazri Atoh et.al 2014) mendapati bahawa antara ciri-ciriprofessional seorang guru ialah opsyen pengajian guru mestilah bahasa Arab, guru mestilah mempunyai pendidikan tentang perguruan, atau sekurang-kurangnya pernah berpraktikum disekolah. Selain daripada itu, medium penyampaian P&P mestilah 80% dalam bahasa Arab, serta pembelajaran dan

pengajaran yang menarik dan berkesan serta cakna dengan persekitaran pembelajaran juga merupakan ciri guru bahasa Arab yang berkualiti.

Kajian yang dijalankan oleh Maimun Aqsha Lubis et.al(2014) berfokus kepada pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran Bahasa Arab dalam Kurikulum Bu'uth Al-Azhar di Sekolah Agama Bantuan Kerajaan(SABK). Antara salah satu daripada objektif kajian adalah mengenal pasti amalan pengajaran guru bahasa Arab di SABK menunjukkan wujudnya amalan pelaksanaan P&P bahasa Arab di dalam bilik darjah dari perspektif pelajar. Mereka memberi pandangan yang positif terhadap amalan pelaksanaan P&P bahasa Arab di dalam bilik darjah.

Oleh itu, secara kesimpulannya berdasarkan bukti sebahagian kajian-kajian yang telah dijalankan menunjukkan permasalahan dalam konteks pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab masih lagi perlu kepada kajian yang berterusan. Pelbagai dimensi kajian telah dijalankan dengan terarah dan dinamik bagi mencapai dapatan yang memberi impak kepada pelbagai pihak. Justeru, pengkaji mengambil inisiatif mengkaji tahap kompetensi guru bahasa Arab di SABK di Malaysia sebagai melengkapi kajian-kajian sebelum ini. Hal ini kerana, pelaksanaan p&p bahasa Arab melibatkan pelbagai dimensi antaranya; melihat kepada kecekapan guru dalam memindahkan ilmu ke arah kemenjadian pelajar. Walau apa dan bagaimana kajian itu dijalankan bertitik tolak kepada permasalahan dan isu-isu yang timbul ke arah penambahbaikan bagi memenuhi dan menyokong arus transformasi pendidikan negara.

OBJEKTIF KAJIAN

1. Mengenal pasti persepsi kompetensi bahasa guru bahasa Arab di SABK Semenanjung Malaysia.
2. Menilai tahap kompetensi bahasa guru bahasa Arab di SABK Semenanjung Malaysia.

SOROTAN LITERATUR

Dalam konteks pendidikan, kompetensi merupakan suatu ukuran yang ditetapkan bagi seseorang guru dalam menguasai pelbagai peringkat kompetensi yang diperlukan untuk memenuhi aspirasi pelajar dan masyarakat. Guru merupakan tunjang kepada sistem pendidikan. Guru juga adalah pelaksana segala dasar dan matlamat kurikulum. Tanpa penglibatan dan sokongan guru, segala perancangan pendidikan yang telah disediakan tidak dapat dilaksanakan secara sempurna. Perkembangan pendidikan bahasa Arab juga memerlukan kualiti pengajaran guru kerana keperluan semasa dalam sektor pendidikan semakin hari semakin berkembang selari dengan teknologi. Guru dan pengajaran yang berkesan sangat penting untuk mendapatkan pembelajaran yang baik (Noor Hisham Md Nawi, 2011). Manakala menurut Awang Had (1998), satu teori lazim dalam pendidikan ialah

kualiti guru terletak pada kompetensi guru dan guru pula menentukan kualiti dan pencapaian murid dalam pembelajaran. Begitu juga kenyataan yang dikeluarkan oleh KPM, 2006 yang menunjukkan bahawa hanya mereka yang mempunyai kualiti, ketrampilan, kewibawaan, kelayakan, minat, iltizam dan berjiwa pendidik layak menjadi guru. Justeru Noorshamshinar(2017) menyatakan terdapat lima (5) domain kompetensi sebagai keperluan kepada guru-guru bahasa Arab iaitu pedagogi, kurikulum, penilaian, profesionalisme dan bahasa. Aspek-aspek dan ciri-ciri yang terdapat dalam setiap kompetensi tersebut mampu menjadi kayu ukur penentuan tahap kebolehan, keupayaan dan kecekapan seseorang guru bahasa Arab.

Instrumen pengukuran khusus bagi guru bahasa Arab masih lagi menggunakan instrumen umum. Maka, Zamri Ariffin(2014) dalam kajiannya mencadangkan dimensi untuk pengukuran guru bahasa Arab di Malaysia juga melibatkan penglibatan beberapa dimensi secara serentak. Dimensi tersebut ialah dimensi kelayakan guru, dimensi karakter guru, dimensi amalan guru dan dimensi output pelajar. Pengukuran kualiti guru bahasa Arab hendaklah melibatkan keempat dimensi ini secara bersama. Dengan gabungan empat (4) dimensi ini, pengukuran kualiti guru bahasa Arab telah menggunakan kedua-dua konsep *good teacher* dan *affective teacher*. Sudut penilaian guru yang baik dicerap samada dari sudut pengetahuannya, latihan perguruan yang diterima, sijil-sijil yang diperolehi, kelakuannya, amalan pengajaran dan lain lain aspek yang berkaitan langsung dengannya. Dalam erti kata yang mudah, guru bahasa Arab yang berkualiti tinggi ialah guru yang mempunyai kelengkapan diri dalam bidang pengajaran. Manakala *affective teacher*. Merujuk kepada kesan dalam pengajaran seringkali merujuk kepada perubahan yang berlaku kepada pelajar yang dianggap sebagai sasaran sesebuah pendidikan. Dalam konteks ini, guru bahasa Arab yang berkualiti tinggi ialah guru yang berkemampuan mencorak peningkatan dalam pengetahuan atau kemahiran pelajar setelah melalui proses pembelajaran bahasa Arab bersamanya.

Program pendaftaran Sekolah Agama Rakyat (SAR) dan Sekolah Agama Negeri (SAN) merupakan satu usaha murni kerajaan untuk membantu dan memperkukuhkan sekolah-sekolah agama di Malaysia. Keunikan sekolah agama bantuan kerajaan (SABK) adalah kerana konsep (SABK) iaitu sekolah tersebut perlu berdaftar dengan Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) dan ditadbir oleh KPM. Di samping itu, kurikulum agama negeri akan terus diguna pakai di sekolah tersebut. Hal ini selaras dengan tujuan pengenalan SABK, iaitu untuk mempertingkatkan kualiti pengurusan pentadbiran, kualiti pengajaran dan pembelajaran (P&P), kualiti pengurusan sumber manusia serta kualiti prasarana dan kemudahan. Ditinjau daripada aspek kurikulum,

kebanyakan SAR menggunakan kurikulum Bu'uth al-Azhar atau dikenali sebagai Kurikulum al-Azhar atau Kurikulum Azhari. Selain itu, hampir semua sekolah yang berstatus SABK menggunakan kurikulum KPM serta mengekalkan Kurikulum Bu'uth al Azhar. Kurikulum Bu'uth al-Azhar tersebut diambil secara langsung dari Universiti al-Azhar, Mesir. Kurikulum ini melibatkan komponen-komponen pengajian Islam dan bahasa Arab secara terasing seperti subjek Tafsir, Hadis, Fekah, Tauhid, Nahu, Nusus dan sebagainya yang menggunakan buku teks berbahasa Arab. Walaubagaimanapun, bermula tahun 2015 Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) mula melaksanakan Kurikulum Bersepadu Dini (KBD) di SABK. Maka bertepatan dengan kajian yang dijalankan oleh Maimun Aqsha Lubis et.al (2014) berfokus kepada pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran Bahasa Arab SABK dicadangkan agar penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar harus dipertingkatkan untuk bersaing dengan sekolah-sekolah agama yang berprestasi tinggi. Sejalan dengan usaha kerajaan menjadikan SABK berada di dalam arus pendidikan perdana.

Secara kesimpulannya, tinjauan fakta dan dapatan kajian yang telah dijalankan sebelum ini berfokus kepada matlamat yang sama untuk melahirkan guru bahasa Arab yang berkemampuan. Tujuan dan pemilihan responden kajian berbeza mengikut keperluan. Walaubagaimanapun, adalah diharapkan kajian-kajian yang telah dan bakal dijalankan oleh pengkaji dapat menghasilkan dapatan yang praktikal dan memberi impak terhadap pembangunan pendidikan bahasa Arab di Malaysia khususnya dan arus pendidikan perdana di Malaysia amnya.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini gabungan antara rekabentuk kuantitatif dan kualitatif. Rekabentuk kuantitatif digunakan untuk mengenalpasti tahap kompetensi Bahasa guru-guru Bahasa Arab di SABK terpilih di Malaysia melalui soal selidik kompetensi guru yang diadaptasi daripada Abdul Razif et.al (2017). Manakala rekabentuk kualitatif digunakan untuk meneroka kompetensi guru-guru Bahasa Arab di SABK terpilih secara lebih mendalam; iaitu dengan menggunakan pemerhatian, temubual dan analisis dokumen. Sampel kajian pula dipilih secara rawak starata. Manakala untuk kajian kualitatif persampelan bertujuan digunakan untuk memperoleh data kajian yang diperlukan. Data kuantitatif dianalisis secara deskriptif dengan menggunakan perisian SPSS. Manakala data kualitatif dianalisis secara bertema dengan menggunakan perisian Nvivo.

KEPENTINGAN KAJIAN

Instrumen kompetensi guru. Instrumen yang dihasilkan berpotensi untuk digunakan bagi menentukan standard kompetensi guru. Kerangka kompetensi guru bahasa Arab dapat digunakan oleh pelbagai institusi seperti KPM, BPG, IPG, IPT dan lain-lain penyedia latihan perguruan.

PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

Secara keseluruhannya, kajian literatur ini adalah sebagai permulaan langkah awal bagi menjalankan penyelidikan yang bakal dijalankan dengan peruntukan geran penyelidikan dan inovasi KUIS (GPIK 2017). Berdasarkan pemerhatian dan analisis literatur awal menunjukkan bahawa kompetensi secara umumnya adalah piawaian yang mengukur kemampuan dan kecapaian guru dalam melaksanakan sesuatu tugas. Pelaksanaan diukur dalam pengajaran dan pembelajaran samada pengetahuan dan amalan merangkumi domain kurikulum, pedagogi, profesionalisme, penilaian dan bahasa. Manakala secara khususnya, kajian ini berfokus kepada kompetensi dalam kalangan guru bahasa Arab di SABK dan lebih berfokus kepada kompetensi bahasa. Domain ini dipilih kerana memandangkan kepada pelaksanaan p&p bahasa Arab berdasarkan kepada Kurikulum Bersepadu Dini yang dilaksanakan di SABK. Semoga dapatan daripada penyelidikan ini dapat menghasilkan satu garis panduan sokongan kompetensi khusus bagi guru bahasa Arab yang boleh digunakan oleh pelbagai institusi berkewajipan di Malaysia di samping menjadikan SGM sebagai garis panduan utama.

RUJUKAN

- Awang Had Salleh. (1998). Latihan perguruan untuk sekolah berkesan. Pembentangan dalam Seminar JPPG 1998: Pendidikan Guru Untuk Sekolah Berkesan, Universiti Malaya.
- Jabatan Pendidikan Islam dan Moral. (2002). Kertas dasar kurikulum semakan bahasa Arab komunikasi & bahasa Arab tinggi di sekolah menengah. Kuala Lumpur: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Jabatan Pendidikan Islam dan Moral. (2007). Status terkini dan penyelarasan tugas Mengurus Sekolah Agama Bantuan Kerajaan. Kertas kerja Mesyuarat Penyelarasan Pengurusan Sekolah Agama Bantuan Kerajaan Antara Kementerian Pelajaran Malaysia Dan Pihak Berkuasa Agama Negeri. Hotel Quality, Kuala Lumpur. 15 Mei 2007.
- Maimun Aqsha Lubis et. al (2014), Pelaksanaan Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Arab dalam Kurikulum Bu'uth Al-Azhar di Sekolah Agama Bantuan Kerajaan (SABK) Jurnal Pendidikan Malaysia 39(1)(2014): 51-61

- Mohammed Sani Ibrahim. et.al. (2015). Strategi implementasi pelan pembangunan pendidikan Malaysia. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Nazri Atoh et.al(2014),Guru Bahasa Arab Yang Berkualiti: Satu Tinjauan Awal,Prosiding Seminar Pengajaran &Pembelajaran Bahasa Arab 2014, ISBN 978-967-5478-78-9.
- Noor Hisham Md Nawli. (2011). Pengajaran dan Pembelajaran; Penelitian Semula Konsep-konsep Asas Menurut Perspektif Gagasan Islamisasi Ilmu Moden. Kongres Pengajaran dan Pembelajaran, UKM
- Noor Shamshinar binti Zakaria et.al(2017),Kompetensi Guru Bahasa Arab Dalam Pengajaran Dan Pembelajaran Di Sekolah Rendah Kementerian Pendidikan Malaysia,Prosiding Persidangan Antarabangsa Sains Sosial&Kemanusiaan(PASAK 2017),ISBN 978-967-0850-93-1,KUIS
- Unit Perancang Ekonomi. (2010). Rancangan Malaysia Kesepuluh 2011-2015. Putrajaya
- Zamri Arifin&Al Muslim Mustapa(2014),Kualiti Guru Bahasa Arab Dalam Konteks Malaysia: Menangani Persoalan Asas,Prosiding Seminar Pengajaran & Pembelajaran Bahasa Arab 2014,ISBN978-967-5478-78-9